Draagvlakmeting tijden betaald parkeren sector 72 Blijdorp-Noord en Bergpolder

Margriet Heessels en Martijn Epskamp

Onderzoek en Business Intelligence (OBI)
maart 2015

In opdracht van Cluster Stadsontwikkeling afdeling Verkeer en Vervoer

© Onderzoek en Business Intelligence (OBI)

Project: 4197

Postadres:
Postbus 21323
3001 AH Rotterdam

Telefoon: (010) 267 15 00
E-mail: onderzoek@rotterdam.nl
Website: www.rotterdam.nl/onderzoek

INHOUD

1	**Inleiding**	**5**
2	**Autobezit**	**7**
3	**Ervaren van parkeerproblemen**	**7**
4	**Reactie op wijzigen tijden betaald parkeren**	**9**
5	**Conclusie**	**10**
Bijlagen		**11**
A	**Vragenlijsten sector 72 en minisector 72-73**	**13**
B	**Analyse omgeving sector 72**	**16**
C	**Vragenlijst omgeving sector 72**	**18**

1 Inleiding

Begin 2012 heeft het toenmalige college van burgemeester en wethouders, naar aanleiding van signalen van bewoners en de raadsmotie 'Verlengen betaald parkeren in Blijdorp-Noord/ Bergpolder', de betaald parkeertijden in Blijdorp-Noord en Bergpolder (parkeersector 72) verlengd van 18.00 naar 23.00 uur.

Sindsdien hebben verschillende bewoners en ondernemers de gemeente verzocht om de verlenging van het betaald parkeren terug te draaien. Daarom is besloten met een draagvlakmeting vast te stellen, wat de voorkeur heeft van de meerderheid van bewoners en ondernemers in de parkeersector: het handhaven van de huidige betaald parkeertijden tot 23.00 uur of het terugdraaien hiervan tot 18.00 uur. De draagvlakmeting is uitgevoerd door OBI in opdracht van Verkeer en Vervoer (Stadsontwikkeling). Deze korte rapportage bespreekt het resultaat van het draagvlakonderzoek.

Onderzoeksopzet en respons
OBI heeft voor dit onderzoek een vergelijkbare methodiek gebruikt als voor de recente draagvlakmetingen over betaald parkeren in Katendrecht en Middelland (september 2014). Ook heeft OBI de methodiek eerder toegepast in een onderzoek voor deelgemeente Noord, toen alleen voor de straten Vroesenkade en Kanaalweg, waar geen betaald parkeren gold (Draagvlakmeting Parkeren in Noord, februari 2014).

In december 2014 is onder de bewoners en ondernemers van Blijdorp-Noord Bergpolder een brief verspreid met een uitnodiging voor deelname aan het draagvlakonderzoek. Dit gebeurde op adresniveau. Bewoners en ondernemers konden aan de draagvlakpeiling mee doen door de schriftelijke enquête (die bij de brief was gevoegd) in te vullen of door digitaal mee te doen en de enquête via internet in te vullen. De enquête is opgenomen in bijlage A.

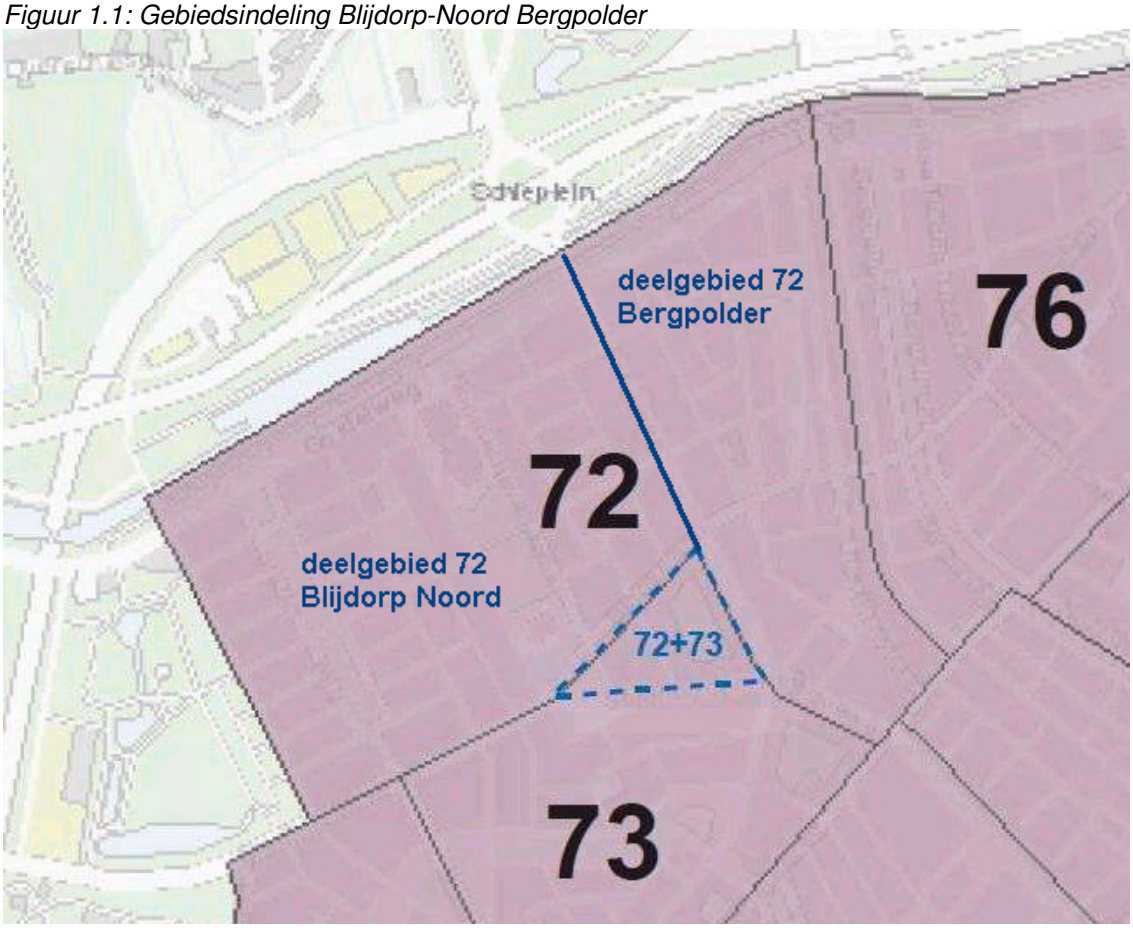
In Blijdorp-Noord Bergpolder zijn 8.229 huishoudens en 393 ondernemers benaderd om deel te nemen aan de draagvlakpeiling. In totaal zijn er 2.963 enquêtes ingevuld, wat neerkomt op een respons van 34%. 1.628 enquêtes zijn schriftelijk ingevuld en 1.335 digitaal. Van de ingevulde enquêtes zijn er 2.860 ingevuld door huishoudens en 103 door ondernemers.

Ten behoeve van het onderzoek is parkeersector 72 opgedeeld in drie deelgebieden: minisector 72-73, Blijdorp Noord en Bergpolder. De minisector 72-73 omvat een klein deel van sector 72 (het Stadhoudersplein en delen van de Stadhoudersweg[1]) waar ook met een vergunning van sector 73 geparkeerd kan worden. Het deelgebied Blijdorp Noord is gedefinieerd als het gebied ten westen van de Schieweg. Het deelgebied Bergpolder is het gebied ten oosten van de Schieweg. De respons in de deelgebieden ligt tussen 31% en 37% (35% in minisector 72-73, 37% in Blijdorp-Noord, 31% in Bergpolder).

Het onderzoek is representatief voor de parkeersector als geheel en voor de deelgebieden Blijdorp-Noord en Bergpolder. Uitspraken uitsluitend over ondernemers of over de minisector 72-73 zijn indicatief, omdat het in die gevallen om beperkte aantallen respondenten gaat.

[1] Tussen Statenweg en Stadshoudersplein en tussen Stadhoudersplein en Schieweg en de Van Maanenstraat.

Figuur 1.1: Gebiedsindeling Blijdorp-Noord Bergpolder

Omwonendenonderzoek
In aanvulling op het draagvlakonderzoek in sector 72, is onderzoek gedaan onder de huishoudens in de straten rondom de parkeersector. In de omliggende straten geldt betaald parkeren tot 18.00 uur, in plaats van 23.00 uur zoals in sector 72. Met het aanvullende onderzoek is nagegaan wat de omwonenden vinden van de betaald parkeertijden in sector 72. De analyse van de resultaten van het aanvullend onderzoek is opgenomen in bijlage B. Bijlage C bevat de vragenlijst die onder de omwonenden is uitgezet.

2 Autobezit

Allereerst is de respondenten gevraagd hoeveel auto's er in hun huishouden zijn. Ruim driekwart van de huishoudens bezit één of meerdere auto's. Ruim één op de tien huishoudens bezit twee of meer auto's.

Tabel 2.1: Aantal auto's per huishouden, per subgebied

	Subgebied				**Totaal minisector 72-73 en sector 72**
			Uitsplitsing sector 72		
	minisector 72-73	sector 72	Blijdorp-Noord	Bergpolder	
Géén auto	22%	23%	21%	28%	**23%**
Eén auto	70%	64%	67%	60%	**65%**
Twee auto's	9%	12%	12%	11%	**11%**
Drie of meer auto's	0%	1%	0%	1%	**0%**
Totaal	100%	100%	100%	100%	**100%**

3 Ervaren van parkeerproblemen

Aan de huishoudens en ondernemers van Blijdorp-Noord Bergpolder is gevraagd of zij in hun straat wel eens parkeerproblemen of parkeeroverlast ervaren. In tabel 3.1 staan de resultaten weergegeven.

Tabel 3.1: Aandeel huishoudens en ondernemers dat in de straat parkeerproblemen ervaart, per subgebied

	Subgebied				**Totaal minisector 72-73 en sector 72**
			Uitsplitsing sector 72		
	minisector 72-73	sector 72	Blijdorp-Noord	Bergpolder	
Ervaart *geen* parkeerproblemen	12%	33%	19%	54%	**31%**
Ervaart *wel* parkeerproblemen, namelijk:	88%	67%	81%	46%	**69%**
- ik kan mijn auto niet altijd in de straat kwijt omdat alle parkeerplaatsen al vol zijn	82%	57%	70%	37%	**59%**
- ik ervaar andere parkeerproblemen of parkeeroverlast	20%	20%	23%	14%	**19%**

Ruim tweederde van de huishoudens en ondernemers (69%) van het onderzochte gebied in Blijdorp-Noord Bergpolder ervaart wel eens parkeerproblemen. Het niet in de straat kwijt kunnen van de auto is het grootste probleem.
In de minisector 72-73 ervaart 88% van de huishoudens en ondernemers wel eens parkeerproblemen. In subgebied Blijdorp-Noord is dit 81%. In Bergpolder ervaren bewoners en ondernemers veel minder parkeerproblemen (46%).

In tabel 3.2 is het ervaren van parkeerproblemen uitgesplitst naar huishoudens met een auto en huishoudens zonder auto.

Tabel 3.2: Combinatie van autobezit en het ervaren van parkeerproblemen (Meer antwoorden mogelijk)

	bezit geen auto	bezit 1 of meerdere auto's
Ervaart *geen* parkeerproblemen	57%	24%
Ervaart *wel* parkeerproblemen, namelijk:	43%	76%
- ik kan mijn auto niet altijd in de straat kwijt omdat alle parkeerplaatsen al vol zijn	19%	70%
- ik ervaar andere parkeerproblemen of parkeeroverlast	28%	17%

Logischerwijze ervaren autobezitters beduidend vaker parkeerproblemen dan degenen die geen auto bezitten. Autobezitters ervaren vooral het probleem dat zij hun auto niet altijd in de straat kwijt kunnen omdat alle parkeerplaatsen al vol zijn. Huishoudens die geen auto bezitten ervaren vaker andere vormen van parkeeroverlast.

De andere parkeerproblemen die respondenten noemen (anders dan “ik kan mijn auto niet kwijt omdat de parkeerplaatsen vol zijn”) zijn onder meer:
- “foutparkeerders” die parkeren op de stoep, dubbel, schuin, half over een andere parkeerplaats, bij een kruising of anderszins asociaal;
- bezoekers hebben te weinig plek om te parkeren;
- schade aan de auto, bijvoorbeeld door omvallende fietsen, vandalisme, of door krapte;
- extra parkeerdruk door bezoekers van bijvoorbeeld evenementen, het Vroesenpark, een moskee, winkels en toko's;
- extra parkeerdruk van ouders die kinderen naar school brengen of ophalen;
- de parkeerautomaten staan te ver weg of zijn moeilijk te vinden;
- busjes en aanhangers nemen veel plek in, soms voor lange tijd;
- onveilige verkeerssituaties.

Twee problemen die specifiek voor minisector 72-73 gelden, zijn:
- de sectorgrenzen zijn onduidelijk;
- bezoekers van/werkzaamheden aan het Van Maanenbad nemen veel parkeerruimte in beslag.

Aan de huishoudens en ondernemers die parkeerproblemen ervaren, zijn de vragen voorgelegd hoe vaak zij problemen ervaren en op welk moment van de dag zij deze ervaren.

Tabel 3.3: Frequentie van ervaren parkeerproblemen

	Subgebied				**Totaal minisector 72-73 en sector 72**
			Uitsplitsing sector 72		
	minisector 72-73	sector 72	Blijdorp-Noord	Bergpolder	
(bijna) dagelijks	63%	49%	49%	46%	**50%**
Minstens 1 keer per week	25%	34%	36%	32%	**34%**
Minstens 1 keer per maand	10%	10%	9%	13%	**10%**
Minder dan 1 keer per maand	1%	4%	4%	6%	**4%**
Weet niet	1%	3%	2%	4%	**2%**
Totaal	100%	100%	100%	100%	**100%**

De meeste huishoudens of ondernemers die parkeerproblemen ervaren, ervaren de problemen frequent: (bijna) dagelijks (50%) of wekelijks (34%). In minisector 72-73 ligt het aandeel huishoudens en ondernemers dat dagelijks problemen ervaart aanmerkelijk hoger (63%).

De parkeerproblemen in Blijdorp-Noord Bergpolder concentreren zich in de avonduren en in de nacht. Ruim acht op de tien (81%) van de huishoudens en ondernemers die parkeerproblemen ervaren, ondervindt deze vooral of alleen na 18.00 uur. De tabel toont beperkte verschillen tussen de subgebieden, maar voor alle subgebieden geldt dat de parkeerproblemen zich vooral na 18.00 uur voordoen.

Tabel 3.4: Tijden waarop parkeerproblemen worden ervaren

	Subgebied				**Totaal minisector 72-73 en sector 72**
			Uitsplitsing sector 72		
	minisector 72-73	sector 72	Blijdorp-Noord	Bergpolder	
Alleen overdag	1%	1%	1%	2%	**1%**
Vooral overdag	2%	2%	1%	2%	**2%**
Zowel overdag als 's avonds/ 's nachts	14%	15%	11%	28%	**15%**
Vooral 's avonds/ 's nachts	63%	50%	51%	47%	**51%**
Alleen 's avonds/ 's nachts	19%	31%	35%	19%	**30%**
Weet niet	1%	1%	1%	3%	**1%**
Totaal	100%	100%	100%	100%	**100%**

4 Reactie op wijzigen tijden betaald parkeren

De uitbreiding van de betaald parkeertijden van 18.00 tot 23.00 uur in Blijdorp-Noord Bergpolder is sinds 2012 van kracht. De huishoudens en ondernemers is de vraag voorgelegd of zij vinden dat het betaald parkeren in hun straat en buurt moet blijven gelden tot 23.00 uur, of dat het betaald parkeren tot 18.00 uur moet gelden.

Tabel 4.1: Antwoord op de vraag: In uw straat en buurt geldt betaald parkeren tot 23.00 uur. Vindt u dat dit zo moet blijven, of dat het betaald parkeren tot 18.00 uur moet gelden? Uitgesplitst naar deelgebied

	Subgebied				**Totaal minisector 72-73 en sector 72**
			Uitsplitsing sector 72		
	minisector 72-73	sector 72	Blijdorp-Noord	Bergpolder	
Het betaald parkeren moet tot 23.00 uur gelden	33%	23%	27%	15%	**23%**
Het betaald parkeren moet tot 18.00 uur gelden	54%	71%	66%	79%	**70%**
Weet niet/ geen mening	13%	6%	7%	6%	**7%**
Totaal	100%	100%	100%	100%	**100%**

Van de bewoners en ondernemers is 70% vóór het aanpassen van de tijden van het betaald parkeren naar 18.00 uur. Bijna een kwart (23%) wil dat het betaald parkeren tot 23.00 uur blijft gelden. Het aandeel dat vindt dat de tijden voor het betaald parkeren tot 23.00 uur gehandhaafd moet blijven, is in de minisector 72-73 het hoogst (33%) en in Bergpolder het

laagst (15%). Van de 103 ondernemers zijn er 12 voor betaald parkeren tot 23.00 uur, 83 voor betaald parkeren tot 18.00 uur en 9 hebben geen mening.

In tabel 4.2 staat de reactie weergegeven op een mogelijke wijziging van het betaald parkeren uitgesplitst naar huishoudens met en zonder auto. Het merendeel van beide groepen vindt dat het betaald parkeren tot 18.00 uur moet gelden. Onder huishoudens zonder auto is dit aandeel het grootst.

Tabel 4.2: Antwoord op de vraag: In uw straat en buurt geldt betaald parkeren tot 23.00 uur. Vindt u dat dit zo moet blijven, of dat het betaald parkeren tot 18.00 uur moet gelden? Uitgesplitst naar huishoudens zonder en met auto.

	bezit geen auto	bezit 1 of meerdere auto's
Het betaald parkeren moet tot 23.00 uur gelden	13%	27%
Het betaald parkeren moet tot 18.00 uur gelden	78%	67%
Weet niet/ geen mening	9%	6%
Totaal	100%	100%

Suggesties
Tot slot is aan de huishoudens en ondernemers gevraagd of zij suggesties hebben voor hoe de parkeersituatie in de buurt kan worden verbeterd. Vaak genoemde suggesties zijn:

- één parkeervergunning per huishouden;
- minder vergunningen uitgeven;
- (tweede) vergunning duurder maken;
- beter handhaven;
- meer parkeerplaatsen/-garages;
- parkeren in parkeergarages stimuleren.

5 Conclusie

De meeste bewoners en ondernemers van sector 72 vinden dat het betaald parkeren in hun straat en buurt tot 18.00 uur moet gelden. Dit geldt ook voor de minisector 72-73. Op basis van deze draagvlakmeting wordt dan ook geadviseerd de tijden van het betaald parkeren in Blijdorp-Noord Bergpolder aan te passen naar 18.00 uur.

Bijlagen

A Vragenlijsten sector 72 en minisector 72-73

A.1 Vragenlijst voor bewoners

1. Hoeveel auto's hebben u en uw huisgenoten samen?

☐ Géén auto
☐ Eén auto
☐ Twee auto's
☐ Drie of meer auto's

2. Ervaart u in uw straat wel eens parkeerproblemen of parkeeroverlast? (Meer antwoorden mogelijk)

☐ Nee → **door naar vraag 5**
☐ Ja, ik kan mijn auto niet altijd in de straat kwijt omdat alle parkeerplaatsen al vol zijn
☐ Ja, ik ervaar andere parkeerproblemen of parkeeroverlast, namelijk:

3. Hoe vaak ervaart u in uw straat parkeerproblemen of parkeeroverlast?

☐ (Bijna) dagelijks
☐ Minstens 1 keer per week
☐ Minstens 1 keer per maand
☐ Minder dan 1 keer per maand
☐ Weet niet

4. Wanneer ervaart u in uw straat parkeerproblemen of parkeeroverlast?

☐ Alleen overdag
☐ Vooral overdag
☐ Zowel overdag als 's avonds/'s nachts
☐ Vooral 's avonds/'s nachts
☐ Alleen 's avonds/'s nachts
☐ Weet niet

5. In uw straat en buurt geldt betaald parkeren tot 23.00 uur. Vindt u dat dit zo moet blijven, of dat het betaald parkeren tot 18.00 uur moet gelden?

☐ Het betaald parkeren moet tot 23.00 uur gelden
☐ Het betaald parkeren moet tot 18.00 uur gelden
☐ Weet niet / geen mening

6. Heeft u suggesties voor hoe de parkeersituatie in uw buurt kan worden verbeterd?

☐ Ja , namelijk

☐ Nee

Hiermee bent u aan het eind van deze vragenlijst gekomen.
Hartelijk bedankt voor uw medewerking.

U kunt de vragenlijst terugsturen in de bijgevoegde antwoordenveloppe (zonder postzegel).

A.2 Vragenlijst voor ondernemers

1. Ervaart u in uw straat wel eens parkeerproblemen of parkeeroverlast? (Meer antwoorden mogelijk)

☐ Nee → **door naar vraag 4**
☐ Ja, ik kan mijn auto niet altijd in de straat kwijt omdat alle parkeerplaatsen al vol zijn
☐ Ja, ik ervaar andere parkeerproblemen of parkeeroverlast, namelijk:

2. Hoe vaak ervaart u in uw straat parkeerproblemen of parkeeroverlast?

☐ (Bijna) dagelijks
☐ Minstens 1 keer per week
☐ Minstens 1 keer per maand
☐ Minder dan 1 keer per maand
☐ Weet niet

3. Wanneer ervaart u in uw straat parkeerproblemen of parkeeroverlast?

☐ Alleen overdag
☐ Vooral overdag
☐ Zowel overdag als 's avonds/'s nachts
☐ Vooral 's avonds/'s nachts
☐ Alleen 's avonds/'s nachts
☐ Weet niet

4. In uw straat en buurt geldt betaald parkeren tot 23.00 uur. Vindt u dat dit zo moet blijven, of dat het betaald parkeren tot 18.00 uur moet gelden?

☐ Het betaald parkeren moet tot 23.00 uur gelden
☐ Het betaald parkeren moet tot 18.00 uur gelden
☐ Weet niet / geen mening

5. Heeft u suggesties voor hoe de parkeersituatie in uw buurt kan worden verbeterd?

☐ Ja , namelijk

☐ Nee

Hiermee bent u aan het eind van deze vragenlijst gekomen.
Hartelijk bedankt voor uw medewerking.

U kunt de vragenlijst terugsturen in de bijgevoegde antwoordenveloppe (zonder postzegel).

B Analyse omgeving sector 72

Bewoners en ondernemers van de volgende straten waren uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek over de parkeerdruk in de omgeving van sector 72: Bergselaan (tussen Voorburgstraat en Bergsingel), Bergsingel, Berkelselaan (tussen Voorburgstraat en Bergsingel), Eudokiaplein, Gordelpad, Nootdorpstraat, Veurstraat, Boreelstraat, Cornelis Muschstraat, Dresselhuysstraat, Kappeynestraat, Loeffstraat, Nicolaas Ruyschstraat, Nolensstraat, Schepenstraat (tussen Schieweg en Statensingel), Stadhoudersweg (zuidzijde tussen Schieweg en Van Aerssenlaan), Statensingel (noordzijde), Statenweg (tussen Stadhoudersweg en Statensingel), Van Aerssenlaan (tussen Stadhoudersweg en Statensingel), Van Beuningenstraat, Van Houtenstraat.

Autobezit
In de omgeving van sector 72 hebben 765 huishoudens en ondernemers de vragenlijst ingevuld (zie bijlage C voor de vragenlijst). Van deze huishoudens en ondernemers bezit 65 procent één auto en 17 procent twee of meer auto's.

Ervaren parkeerproblemen
71 procent van de huishoudens/ondernemers in de omgeving van sector 72 ervaart wel eens parkeerproblemen in de straat. In de meeste gevallen gaat het erom dat men de auto niet altijd kwijt kan in de straat, omdat de parkeerplekken vol zijn. Dit geldt voor 60 procent van alle huishoudens/ondernemers. Er zijn ook huishoudens/ondernemers die andere parkeerproblemen in de straat ervaren (19 procent; deels dezelfde als die de auto niet altijd kwijt kunnen). Het aandeel huishoudens/ondernemers dat andere parkeerproblemen ervaart is groter onder de huishoudens/ondernemers zonder auto (37 procent) dan onder de autobezitters (16 procent).

Frequentie van parkeerproblemen
De meeste huishoudens/ondernemers die parkeerproblemen ervaren in de omgeving van sector 72, ervaren de problemen frequent: (bijna) dagelijks (48 procent) of wekelijks (30 procent).

Tijdstippen waarop er parkeerproblemen zijn
De parkeerproblemen in de omgeving van sector 72 concentreren zich in de avonduren. Ruim driekwart (78 procent) van de huishoudens/ondernemers die parkeerproblemen ervaren, ondervindt deze vooral of alleen na 18.00 uur.

Ontwikkeling van het aantal geparkeerde auto's
De uitbreiding van de betaald parkeertijden van 18.00 tot 23.00 uur in sector 72 is sinds twee jaar van kracht. De helft van de huishoudens/ondernemers in de omgeving van sector 72 denkt, dat er sinds die tijd een toename is geweest van het aantal auto's dat tussen 18.00 en 23.00 uur in hun straat geparkeerd staat. Slechts 2 procent denkt dat er sprake is van een afname.

Mening over de betaald parkeertijden in sector 72

61 procent van de huishoudens/ondernemers in de omgeving van sector 72, vindt dat het betaald parkeren in sector 72 moet worden teruggebracht van 23.00 naar 18.00 uur. Een minderheid van 14 procent vindt dat het betaald parkeren tot 23.00 uur gehandhaafd moet blijven. Een kwart van de huishoudens in de omgeving van sector 72 maakt het niets uit of heeft geen mening over dit onderwerp.

C Vragenlijst omgeving sector 72

1. Hoeveel auto's hebben u en uw huisgenoten samen?

☐ Géén auto
☐ Eén auto
☐ Twee auto's
☐ Drie of meer auto's

2. Ervaart u in uw straat wel eens parkeerproblemen of parkeeroverlast? (Meer antwoorden mogelijk)

☐ Nee → **door naar vraag 5**
☐ Ja, ik kan mijn auto niet altijd in de straat kwijt omdat alle parkeerplaatsen al vol zijn
☐ Ja, ik ervaar andere parkeerproblemen of parkeeroverlast, namelijk:

3. Hoe vaak ervaart u in uw straat parkeerproblemen of parkeeroverlast?

☐ (Bijna) dagelijks
☐ Minstens 1 keer per week
☐ Minstens 1 keer per maand
☐ Minder dan 1 keer per maand
☐ Weet niet

4. Wanneer ervaart u in uw straat parkeerproblemen of parkeeroverlast?

☐ Alleen overdag
☐ Vooral overdag
☐ Zowel overdag als 's avonds/'s nachts
☐ Vooral 's avonds/'s nachts
☐ Alleen 's avonds/'s nachts
☐ Weet niet

5. Is het aantal auto's in uw straat voor uw gevoel <u>de laatste twee jaar tussen 18.00 en 23.00 uur</u> toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

☐ Het aantal auto's is toegenomen
☐ Het aantal auto's is afgenomen → **door naar vraag 7**
☐ Het aantal auto's is gelijk gebleven → **door naar vraag 7**
☐ Weet niet / geen mening → **door naar vraag 7**

6. Heeft u een idee waardoor dit komt?

☐ Ja, namelijk:

☐ Nee

7. In uw straat gelden andere betaald parkeertijden dan in parkeersector 72 (een gebied vlakbij uw straat). In uw straat geldt betaald parkeren namelijk tot 18.00 uur en in parkeersector 72 geldt betaald parkeren tot 23.00 uur. Vindt u dat het betaald parkeren in parkeersector 72 ook tot 18.00 uur moet gelden?

☐ Ja, omdat

☐ Nee, omdat

☐ Het maakt me niet uit

☐ Weet niet / geen mening

8. Heeft u suggesties voor hoe de parkeersituatie in uw buurt kan worden verbeterd?

☐ Ja , namelijk

☐ Nee

Hiermee bent u aan het eind van deze vragenlijst gekomen. Hartelijk bedankt voor uw medewerking.

U kunt de vragenlijst terugsturen in de bijgevoegde antwoordenveloppe (zonder postzegel).